

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น
2. ศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น
3. ศึกษาความพึงพอใจจากการเรียนรู้ผ่านชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป ที่สมัครเรียนฮาร์พที่โรงเรียนปฤษฎาภาการดนตรี จำนวน 3 คน ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานทักษะการเล่นเปียโน แต่ไม่มีทักษะการเล่นฮาร์พมาก่อน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. หลังจากนักเรียนได้ใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้นที่สร้างขึ้นในระดับ ≥ 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการสอนทักษะการเล่นสกีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น ประกอบด้วย
  - 1.1 คู่มือครู ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 แผน แบ่งการจัดการเรียนการสอน ใช้เวลาคาบละ 60 นาที รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน ทำการเรียนการสอนสัปดาห์ละสามวัน ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2558

1.2 หนังสือเรียน ประกอบไปด้วยเนื้อหา แบบฝึกหัดทฤษฎีดนตรีควบคู่เนื้อหาในบทเรียน และข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ประวัตินักฮาร์พคนแรกของประเทศไทย การตั้งเสียง และการดูแลรักษาลีเวอร์ฮาร์พ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบวัดทักษะการเล่นลีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น ใช้วัดผลหลังเรียน

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ต่อชุดการสอน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนทักษะการเล่นลีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. การสอนดนตรี
2. สื่อการสอน
3. ลีเวอร์ฮาร์พ
4. ชุดการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

จัดทำชุดการสอนทักษะการเล่นลีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญ ในการสอนดนตรี จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) อีกทั้ง ได้นำไปทดลองใช้ก่อนการนำไปใช้จริง โดยผู้วิจัยนำชุดการสอนทักษะการเล่นลีเวอร์ฮาร์พเบื้องต้น ไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริงโดยใช้บทเรียนตามแผนจัดการเรียนรู้คาบที่ 1-2 กับนักเรียนอายุ 10 ปีขึ้นไปที่สมัครเรียนวิชาฮาร์พ ระดับเริ่มต้น โรงเรียนปทุมธรรมาคารดนตรี จำนวน 2 คน ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือนักเรียนที่มีพื้นฐานทักษะการเล่นเปียโน แต่ไม่เคยเรียนวิชาฮาร์พมาก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้ชุดการสอนทักษะการเล่นลีเวอร์ฮาร์พ เบื้องต้นที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 3. การทดลองใช้

การจัดการเรียนการสอนซึ่งใช้เวลาคาบละ 60 นาที รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน ทำการเรียน การสอนสัปดาห์ละสามวัน ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 โดยใช้โรงเรียนปฤษฎา การดนตรี เป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน และทดสอบหลังเรียน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์โดยใช้ วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การหาค่าประสิทธิผลของการใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น มาหา ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนผ่านชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น โดยการนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้นักเรียนแบบเรียนดังกล่าว มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. หลังจากนักเรียนได้ใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น นักเรียนมี คะแนนการทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นที่สร้างขึ้น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.73 จากคะแนนเต็ม 5.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ระดับ ≥ 3.51

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นมีคุณภาพ ตาม สมมติฐานนักเรียนมีพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ ผลคะแนน หลังนักเรียนได้ใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลัง เรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.44 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐาน คือ ร้อยละ 70 แสดงว่าการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูล โดยใช้ชุดการสอนช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นตาม เกณฑ์ที่กำหนด ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การ ทดลองเป็นไปตามสมมติฐานที่คาดไว้ ผลจากการวัดความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.73 ซึ่งตรงตาม สมมติฐาน คือ ในระดับ ≥ 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้ ชุดการสอนทักษะการเล่น ลิเวอร์พูลเบื้องต้นที่สร้างขึ้น

จากการที่ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลที่สร้างขึ้นให้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจมีสาเหตุดังนี้

1. ในการสร้างชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน จากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางและวิธีการสำหรับใช้สร้างชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ บทเพลงที่ใช้ไม่ค่อยมีความซับซ้อน เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และให้มีความเชื่อมโยงกันในแต่ละบท จัดเป็นการเรียนการสอนทั้งหมด 9 ชั่วโมง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างชุดการสอนอย่างมีระบบ ศึกษาเนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยนักเรียน จากนั้นนำชุดการสอนที่ได้ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงแผนการสอน และสื่อการสอน และนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง และแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556: 143) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ควรจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเนื้อหานั้นมีความลึกซึ้งหลายระดับ ผู้สอนควรใช้ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน โดยเนื้อหาสาระเริ่มจากระดับขั้นที่สุดคือเนื้อหาสาระที่ข้อเท็จจริง สูงขึ้นมาอีกคือเนื้อหาวิชาที่เป็นมโนทัศน์ (Concept) และเนื้อหาวิชายากและซับซ้อนที่สุดคือเนื้อหาที่เป็นระบบความคิด (System of Thought) ซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาที่นักเรียนจะเรียนรู้ติดตัวไปศึกษาต่อหรือใช้ชีวิตในสังคมได้

2. จากการบันทึกหลังทำกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลพบว่า นักเรียนมีความกังวลหลายอย่าง เช่น กังวลว่าสายฮาร์ฟจะขาด เพราะคิดว่าสายฮาร์ฟมีความบอบบาง ขาดง่าย และราคาแพง จึงติดสายฮาร์ฟเบา ไม่ตรงตามสัญลักษณ์ตั้ง-เบาตามที่กำหนด และกังวลว่าท่าทางการเล่นลิเวอร์พูลจะไม่ถูกต้อง จึงเกร็งเวลาวางมือ และเก็บมือจนดูไม่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งทำให้จังหวะผิดเพี้ยนไป ผู้วิจัยอาศัยการสาธิต และคอยแนะนำ ให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความมั่นใจมากขึ้น จนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555: 248-249) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะการเรียนทักษะ ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำผู้เรียนเสมอเมื่อปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้ เพื่อการพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรีของผู้เรียน บางครั้งการสอนอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจ ผู้สอนจึงพยายามคิดหาเทคนิคการสอน การอธิบายหรือสาธิตให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้นในทันทีหรือในการเรียนชั่วโมงถัดไป

3. การเรียนผ่านชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อาจเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ และการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้จึงได้เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมมีบทบาทตั้งแต่การวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนโดยการได้เลือกเพลงด้วยตัวเองซึ่งเป็นบทฝึกจำนวน 1 บทจาก 3 บทและเพลงสอบ 1 เพลง จาก 3 เพลง ซึ่งก่อนเลือกผู้วิจัยได้อธิบายถึงความเหมาะสมของบทเพลงสำหรับแต่ละบุคคล โดยวิเคราะห์จาก การสาธิต การวิเคราะห์บทเพลงและบทฝึก รวมทั้งคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนจนถึงการประเมินผลการเรียนของตนเอง ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ รวมทั้งยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่น ผู้วิจัยคอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำทุกครั้ง เช่นในช่วงแรก

นักเรียนยังไม่ค่อยคุ้นชินกับท่าทางการเล่นลิเวอร์พูล ผู้วิจัยต้องคอยให้คำแนะนำ ย้ำเตือนเสมอ ต่อมาภายหลังจากนักเรียนสามารถจดจำ เรียนรู้ สังเกตได้เองโดยอัตโนมัติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กฤตินี สิงห์พันธุ์ (2553) “ชุดการสอนเปียโนขั้นต้นที่สอนด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนอายุ 8-14 ปี” พบว่า วิธีการที่ใช้ในชุดการสอน ทำให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการบรรเลงเพื่อสำรวจข้อบกพร่อง นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และหาวิธีแก้ไขนำไปสู่การฝึกซ้อมที่ดีได้ และยังพบว่านักเรียนมีการคิด ก่อนที่จะบรรเลงเพลงมากขึ้น

4. นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้นมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ เท่ากับ 4.73 ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากชุดการสอนมีเนื้อหาที่มีความสอดคล้อง รูปเล่ม มีสีสัน ตกแต่งเรียบร้อย น่าสนใจ บทเพลงมีความยาวเหมาะสม มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย จากการวิจัยพบว่า นักเรียนตื่นตัวกับบทเรียนใหม่เสมอ และด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนด้วยตนเอง สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนลิเวอร์พูล จากเดิมนั้นนักเรียนคิดว่าการเรียนลิเวอร์พูลเป็นเรื่องยาก ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการเล่นลิเวอร์พูล และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทิมพ์จุฑา สุวรรณสิทธิ์ (2550) ทำการศึกษา “ผลการใช้ชุดการสอน เรื่อง การเป่าขลุ่ยไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยจะมีความกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี เพราะได้ศึกษาด้วยตนเอง และผลงานวิจัยของ ดนุชา สมใจดี (2553) ทำการศึกษา “การสร้างชุดการสอนดนตรีไทยภาคปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อสร้างและศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนดนตรีไทยภาคปฏิบัติ “ซอด้วงและซออู้” เพลงเป๊ะสามชั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดท่าตันท้าว ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2552” พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีมากต่อชุดการสอน เนื่องจากชุดการสอนมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ฝึกปฏิบัติด้วยตัวเอง ตลอดจนเนื้อหาและกิจกรรมที่จัดไว้ให้ในแต่ละคาบมีความสอดคล้องต่อเนื่อง

จากขั้นตอนที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการปฏิบัติตามและดำเนินตามแผนการสอนที่วางไว้ จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และบรรยากาศในการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนมีความรับผิดชอบในการฝึกซ้อม ทบทวนบทเรียน และตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่คาดไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยอยู่ในช่วงปิดภาคเรียน พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีวินัยในการฝึกซ้อมสูง ส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าสม่ำเสมอ เอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้สอน

2. ระหว่างการดำเนินการวิจัยตรงกับช่วงวันหยุดยาว (เทศกาลสงกรานต์ หรือช่วงปีใหม่ไทย) ทำให้เกิดปัญหานักเรียนขาดซ้อม กระบวนการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ผู้สอนจึงแก้ไขปัญหาโดยการนัดทบทวน ฝึกซ้อมในระยะเวลา มากกว่าช่วงปกติ เช่น ให้นักเรียนซ้อมวันละ 2 ชั่วโมง จากปกติ ให้นักเรียนซ้อมวันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการรับ-ส่งนักเรียน อีกทั้งผู้สอนเองต้องเตรียมกิจกรรมเสริมระหว่างชั่วโมง และขนม ของว่าง ให้นักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่ายกับการฝึกซ้อม

3. อุปกรณ์หรือชิ้นส่วนของเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญต่อการใช้บรรเลงเครื่องดนตรีแต่โอกาสเสี่ยงสูงต่อการเสียหาย ควรมีอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนนั้นๆ สำรองไว้เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการเรียนการสอน เป็นเหตุให้กิจกรรมการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายเนื้อหาและเวลาในการใช้ชุดการสอนนี้ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปใช้ศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีความชำนาญในการเล่นลิเวอร์พูล

2. ควรสร้างชุดการสอนทักษะการเล่นลิเวอร์พูลระดับอื่น เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางการเรียนการสอนลิเวอร์พูลอย่างต่อเนื่อง และเต็มศักยภาพต่อไป

3. ควรวิจัยโดยเปรียบเทียบทักษะการเล่นลิเวอร์พูลเบื้องต้น ระหว่างกลุ่มที่มีพื้นฐานทักษะการเล่นเปียโนกับกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานทักษะการเล่นเปียโน เพื่อความชัดเจนของประสิทธิผลของการสอนโดยใช้ชุดการสอน